

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Oznámenie o strategickom dokumente

Podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene
a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030

Nitra, január 2021

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Názov:

Nitriansky samosprávny kraj

2. Identifikačné číslo:

37861298

3. Adresa sídla:

Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja

Rázusova 2A

94901 Nitra

Slovenská republika

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:

Ing. Helena Psotová

Riaditeľka úradu NSK

Rázusova 2A

94901 Nitra

Slovenská republika

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie:

Mgr. Ján Veteráni

vedúci odboru strategických činností Úradu NSK

Rázusova 2A

94901 Nitra

Slovenská republika

Tel: +421 37 6925977

+421 914 373350

e-mail: jan.veterani@unsk.sk

Ing. Arch. Viera Melušová – Juricová

vedúca oddelenia stratégie a programov reg. rozvoja

+421 037 6925962

e-mail: viera.melusova@unsk.sk

6. Miesto a čas na konzultácie:

Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, Odbor strategických činností, Kupecká 3, 94901 Nitra

Konzultovať vo veci posudzovaného strategického dokumentu podľa § 63 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), je možné počas celého procesu posudzovania strategického dokumentu.

Čas konzultácií sa určí „prípád po prípade“ prostredníctvom kontaktnej osoby a podľa požiadavky a dohody subjektov, ktoré prejavia o konzultácie záujem.

II. Základné údaje o strategickom dokumente

1. Názov:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030

2. Charakter:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja NSK do roku 2030 (ďalej aj ako „PHRaSR“) je, v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii (Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030) a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu (v tomto prípade Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja). Obsah PHRaSR napĺňa súčasne požiadavku na spracovanie integrovanej územnej stratégie v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu, Európskej rady a odporúčaní Európskeho výboru regiónov. Integrovaná územná stratégia je základom pre zabezpečenie integrovaného územného rozvoja podporovaného územnými nástrojmi EÚ, vrátane integrovaných územných investícií.

Základom stratégie rozvoja NSK je integrácia účinných cielených intervencií (programov, projektov, opatrení a nástrojov) investičného a neinvestičného charakteru adresujúcich spoločné a špecifické potenciály a problémy jednotlivých strategicko-plánovacích regiónov, miest a obcí v Nitrianskom kraji. Stratégia má charakter strednodobej/dlhodobej rozvojovej stratégie, avšak obsahuje aj úroveň krátkodobú, tzn. implementačnú tak, aby jej naplnenie bolo realistické, viazané na rozpočtové programovanie verejného sektora a reálnu dostupnosť zdrojov.

Táto integrácia sa realizuje v PHRSR NSK prostredníctvom integrovanej, ale vnútorne štruktúrovanej rozvojovej stratégie opierajúcej sa o špecifické rozvojové stratégie strategicko-plánovacích regiónov (PHRaSR skupiny obcí tvoriacich strategicko-plánovacie regióny vrátane udržateľných mestských regiónov) a prostredníctvom integrovaných investičných balíčkov (vrátane integrovaných územných investícií) ako základného implementačného nástroja stratégie.

Kľúčom stratégie je integrácia opatrení naprieč jednotlivými sektormi tak, aby svojím prepojením podporili čo najefektívnejšie zhodnotenie rozvojových potenciálov a riešenie problémov NSK ako celku, jeho strategicko-plánovacích regiónov, miest a obcí.

3. Hlavné ciele:

Predbežná Vízia rozvoja PHRSR NSK do roku 2030

Otvorený, kooperujúci a prosperujúci kraj aktívne využívajúci špecifický potenciál pre zabezpečenie kvality života svojich obyvateľov a udržateľný rozvoj regionálnej ekonomiky.

Hlavný cieľ PHRSR NSK

DYNAMICKY SA ROZVÍJAJÚCI KRAJ prosperujúci, dynamicky sa rozvíjajúci a sebestačný región v stredoeurópskom metropolitnom regióne so silnou inovatívne orientovanou regionálnou ekonomikou s vysokou pridanou hodnotou založenou na udržateľnom a efektívnom zhodnocovaní prírodných a ľudských zdrojov jeho špecifických regiónov, miest a obcí osobitne v oblasti agropotravinárskeho sektora, podporovanou efektívnym strategickým manažmentom opierajúcim sa o spoluprácu všetkých subjektov verejného a súkromného sektora na báze princípov občianskej spoločnosti, vytvárajúc tak predpoklady pre zdravý a plnohodnotný život obyvateľov.

Na dosiahnutie daného cieľa bolo v PHRaSR vytýčených 6 priorít:

1. Inovatívna, udržateľná a konkurencieschopná ekonomika

2. Udržateľný regionálny agropotravinársky komplex a najmä spracovateľský a distribučný reťazec
3. Životné prostredie, ekosystémové služby a zelená infraštruktúra
4. Smart energetika, dopravná a technická infraštruktúra a vyrovnanie investičného dlhu v týchto oblastiach
5. Rozvoj udržateľných komunít a ich kvality života (vrátane sociálnej infraštruktúry)
6. Vyvážený rozvoj a udržateľný manažment regiónov, miest a obcí v NSK

4. Obsah:

1. Úvod: PHRSR NSK a IÚS NSK ako jeho súčasť.

- 1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev).
- 1.2. Obsahové východiská - výzvy, problémy a impulzy pre tvorbu PHRSR NSK , definícia územia pre spracovanie PHRSR NSK , definícia a zdôvodnenie územnej štruktúracie stratégie PHRSR NSK.
- 1.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov.
- 1.4. Informácia o prípravnom procese, procese participatívnej tvorby PHRSR NSK.

2. Analytické východiská

- 2.1. Zhodnotenie stratégií, dokumentov, opatrení, aktivít, projektov v minulosti realizovaných VÚC, alebo relevantnými sociálnoekonomickými partnermi, vrátane kritického zhodnotenia dopadov, efektov a efektívnosti.
- 2.2. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR NSK neimplementovala.
- 2.3. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov v štruktúre: socio-ekonomické, územno-technické, prírodno-environmentálne, kultúrne, inštitucionálno-organizačné.
- 2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia vrátane analýzy konkurenčného prostredia pre VÚC v štruktúre: socio-ekonomické, územno-technické, environmentálne, kultúrne, inštitucionálno-organizačné.
- 2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie.
- 2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia.
- 2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja.
- 2.8. Strom výziev a problémov.
- 2.9. Východiská pre špecifické stratégie VÚC pre podporu rozvoja jednotlivých skupín obcí tvoriacich strategicko-plánovacie regióny v rámci PHRSR VÚC v štruktúre bodov 2.2. až 2.8.

3. Rozvojová stratégia

- 3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ.
- 3.2. Štruktúra priorít a ich väzby.
- 3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov, popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov, ich súvislostí a strom cieľov.
- 3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR NSK.
- 3.5. Strategickí sociálno-ekonomickí partneri pre implementáciu PHRSR NSK a stratégia ich zapojenia.
- 3.6. Špecifické rozvojové stratégie VÚC pre podporu rozvoja jednotlivých skupín obcí tvoriacich strategicko-plánovacie regióny v štruktúre bodov 3.1. až 3.5. vrátane stratégie rozvoja UMR.
- 3.7. Priority, strategické a špecifické ciele stratégie, ktorých naplnenie bude financované zo európskych štrukturálnych a investičných fondov (ide o obsah IÚS).

4. Implementačný plán a plán monitorovania

- 4.1. Nástroje/opatrenia/aktivity na implementáciu stratégie a osobitne definovanie operácií financovaných zo štrukturálnych fondov - Integrovaných Územných Investícií (IÚI) a stratégií UMR na území NSK.
- 4.2. Postup pri implementácii PHRSR NSK (rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačná štruktúra vrátane princípov, procesov a systému riadenia implementácie a riadenia rizík).
- 4.3. Systém monitorovania a hodnotenia napĺňania PHRSR NSK.

5. Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu

6. Plán využitia/aktivizácie zdrojov vrátane finančného plánu implementácie stratégie pre obdobie 1+2 roky a výhľad (rozdelenie zdrojov vrátane finančných na programovacie obdobie, na priority, opatrenia, programy, projekty a aktivity, identifikácia predpokladaných finančných zdrojov pre implementáciu).

7. Riziká implementácie a ich prevencia. Riadenie implementácie

8. Opatrenia a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR NSK

- 8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR NSK pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia.
- 8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty.

9. Využité informačné zdroje

10. Prílohy

5. Uvažované variantné riešenia zohľadňujúce ciele a geografický rozmer strategického dokumentu:

Strategický dokument sa predkladá invariantne. V rámci procesu posudzovania vplyvov dokumentu bude jeho obsah a v ňom navrhované riešenia porovnávané s nulovým variantom.

6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania:

Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja NSK do roku 2030 bude pozostávať z nasledovných etáp realizovaných v období 06/2020 – 10/2021:

1. Identifikácia potreby a impulzov vypracovania strategického dokumentu a rozhodnutie o začatí prípravných prác 06/2020 -07/2020
2. Prípravné práce, spracovanie a schválenie zadania strategického dokumentu (Vstupnej správy PHRSR) v Zastupiteľstve NSK 09/2020 – 12/2020
3. Posúdenie strategického dokumentu z hľadiska vplyvu na životné prostredie – oznámenie o strategickom dokumente 01/2021 - 02/2021
4. Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania strategického dokumentu 01/2021-05/2021
5. Spracovanie strategickej časti dokumentu 06/2021-07/2021
6. Spracovanie implementačnej a monitorovacej časti dokumentu 08/2021
7. Prerokovanie návrhu strategického dokumentu s kľúčovými sociálno-ekonomickými partnermi 08/2021
8. Spracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu, zverejnenie návrhu strategického dokumentu a správy o hodnotení 09/2021
9. Dopracovanie strategického dokumentu na základe výsledkov posudzovania 10/2021
10. Schválenie strategického dokumentu v Rade Partnerstva a v Zastupiteľstve NSK 11/2021

7. Vzťah k iným strategickým dokumentom:

Strategické dokumenty a politiky EÚ

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Ciele politiky EÚ v programovacom období 2021-2027

Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ

Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie, COM(2010) 2020 v konečnom znení

Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)

Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050,

COM(2011) 112 v konečnom znení

Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie

Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania

Strategické dokumenty a politiky SR

Národné priority implementácie Agendy 2030 (ÚPVII SR)

Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030 (UPVII)

Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030 (MH SR)

Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (MDV SR, v platnosti)

Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 (MŽP SR)

Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (MŽP SR)

Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (MDV SR)

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Integrovaný národný energetický a klimatický plán do roku 2030

Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

Strategické dokumenty VÚC

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja – zmeny a doplnky č. 1

Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2021 - 2027

Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 - 2022

Environmentálna štúdia územných dopadov klimatických zmien (NSK)

Územný generel dopravy Nitrianskeho samosprávneho kraja, 2017

Regionálny plán udržateľnej mobility NSK, 2019

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb NSK

Komunitné plány rozvoja sociálnych služieb okresných miest Nitrianskeho kraja

8. Orgán kompetentný na prijatie strategického dokumentu:

Zastupiteľstvo Nitrianskeho samosprávneho kraja

Rada partnerstva

9. Druh schvaľovacieho dokumentu:

Uznesenie zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja

III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

1. Požiadavky na vstupy:

Realizácia stratégie zahrnutej v strategickom dokumente nebude vyžadovať žiadne dodatočné vstupy relevantné pre posudzovanie z hľadiska vplyvov na ŽP. Naopak, koncepcia strategického dokumentu je zameraná na zníženie materiálových a energetických vstupov do lokálnej ekonomiky. Naplnenie stratégie konkrétnymi projektmi bude predmetom posúdenia podľa zákona na úrovni posudzovania vplyvom na životné prostredie jednotlivých činností a dokument ako taký nevytvára priamy rámec pre projekty alebo činnosti podľa prílohy č. 8 zákona Zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pri spracovaní PHRaSR NSK do roku 2030 budú využité:

- dostupné existujúce poznatky získané v rámci prípravných prác, osobitne dôležité strategické a koncepcné dokumenty (NSK) zaoberajúce sa parciálnymi problémami, ktoré budú riešené v PHRaSR NSK,
- stratégie a koncepcné materiály s celoštátnou pôsobnosťou, Partnerská dohoda SR na roky 2021-2027,
- výstupy z verejných diskusií s aktérmi v strategicko-plánovacích regiónoch (identifikácia problémov/výziev, cieľov a rozvojových zámerov aktérov v dotknutom území),
- požiadavky a rozvojové zámery zástupcov samospráv (obcí, miest),
- súbory štatistických dát nevyhnutných pre analýzu a primárne dáta získané dotazníkovým prieskumom,
- relevantné právne normy,
- odborné kapacity v regiónoch – v každom zo 7 strategicko-plánovacích regiónoch na území NSK sú vytvorené asistenčné centrá, ktoré sú zodpovedné za komunikáciu s aktérmi a prípravu podkladov pre spracovanie strategického dokumentu.

Pri procese spracovania strategického dokumentu boli premietnuté a zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie prevádzkované na území kraja, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, a jeho jednotlivé orgány: poslanci Zastupiteľstva NSK, primátori miest a starostovia obcí, komisie.

2. Údaje o výstupoch:

Výstupom procesu plánovania bude strategický dokument – Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja NSK do roku 2030, schválený Zastupiteľstvom Nitrianskeho samosprávneho kraja a Radou Partnerstva. PHRaSR má v strategickej časti formulovanú víziu, hlavný cieľ a priority, ktoré vyplynuli z identifikovaných problémov na území Nitrianskeho kraja.

Strategické ciele PHRSR NSK:

Ako vyplýva z uvedeného neočakáva sa, že strategický dokument bude mať priame výstupy, ktoré by mohli byť predmetom posúdenie vplyvov na životné prostredie. Definované ciele sú zamerané na optimalizáciu využitia zdrojov a zníženie výstupov ekonomických a iných činností relevantných pre posúdenie z hľadiska dopadov na životné prostredie.

Priorita 1. Inovatívna, udržateľná a konkurencieschopná ekonomika

- 1.1. Transformácia ekonomiky na obehovú ekonomiku vrátane manažmentu odpadov
- 1.2. Vybudovanie smart infraštruktúry inovatívne orientovanej regionálnej ekonomiky
- 1.3. Vybudovanie produkčných doménových a územných klastrov strategicko-plánovacích regiónov založených na koncepte spolupráce verejného a podnikateľského sektora, akademického sektora a občianskej spoločnosti a to najmä v priemysle a agro-potravinárskom komplexe
- 1.4. Kreovanie komplexnej ponuky cestovného ruchu na báze lokálnych špecifik regiónov

Priorita 2. Udržateľný regionálny agropotravinársky komplex a najmä spracovateľský a distribučný reťazec

- 2.1. Vybudovanie ekonomických celkov uzatvárajúcich produkčné a spotrebné cykly v rámci kraja a jeho strategicko-plánovacích regiónov
- 2.2. Transformácia pôdohospodárstva na udržateľné pôdohospodárstvo a jeho integrácia do systému udržateľného agro-priemyselného komplexu maximalizujúceho pridanú hodnotu regionálneho produktu a využívajúceho špecifické danosti pre poľnohospodárske aktivity v jednotlivých strategicko-plánovacích regiónoch

Priorita 3. Životné prostredie, ekosystémové služby a zelená infraštruktúra

- 3.1. Integrovaná infraštruktúra vodného a zefektívnenie odpadového hospodárstva
- 3.2. Prevencia živelných pohrôm a zmierňovanie následkov klimatických zmien
- 3.3. Rekultivácia brownfieldov a environmentálnych záťaží

Priorita 4. Smart energetika, dopravná a technická infraštruktúra a vyrovnanie investičného dlhu v týchto oblastiach

- 4.1. Dobudovanie systému obsluhy obyvateľstva smart technickou infraštruktúrou
- 4.2. Budovanie a rozvoj smart mobility obyvateľstva vrátane dopravnej infraštruktúry
- 4.3. Dobudovanie systému smart podpornej infraštruktúry pre regionálnu ekonomiku
- 4.4. Podpora energetickej efektívnosti a udržateľného energetického mixu v regióne
- 4.5. Energetický manažment a nakladanie s dátami pomocou smart riešení (technológií)

Priorita 5. Rozvoj udržateľných komunít a ich kvality života (vrátane sociálnej infraštruktúry)

- 5.1. Rozvoj ľudských kapacít pre inovatívne orientovanú ekonomiku a smart manažment rozvoja, vrátane sociálnej inklúzie a podpory stabilizácie ľudského kapitálu v území NSK
- 5.2. Vybudovanie systému smart manažmentu komunít
- 5.3. Rozvoj občianskej spoločnosti s podporou smart prístupov a technológií
- 5.4. Dobudovanie systému obsluhy obyvateľstva smart sociálnou, vzdelávacou a kultúrnou a športovou infraštruktúrou

Priorita 6. Vyvážený rozvoj všetkých regiónov, miest a obcí v NSK

- 6.1. Udržateľný rozvoj SPR Komárno
- 6.2. Udržateľný rozvoj SPR Šaľa
- 6.3. Udržateľný rozvoj SPR Topoľčany

6.4. Udržateľný rozvoj SPR Levice

6.5. Udržateľný rozvoj SPR Nové Zámky (Novozámocko, Štúrovsko, Šuriansko)

6.6. Udržateľný rozvoj SPR Zlaté Moravce

6.7. Udržateľný rozvoj SPR Nitra

Priorita 7. Vyvážený rozvoj metropolitného regiónu NSK (UMR)

Implementáciou strategického dokumentu sa dosiahnu nasledovné efekty:

1. Silná inovatívne orientovaná smart regionálna ekonomika na báze integrovanej stratégie rozvoja produkčných doménových klastrov a územných klastrov strategicko-plánovacích regiónov založených na koncepte spolupráce verejného a podnikateľského sektora, akademického sektora a občianskej spoločnosti.
 - 1.1. Vybudovaná obehová ekonomika.
 - 1.2. Sformované ekonomické celky uzatvárajúce produkčné a spotrebné cykly v rámci kraja a jeho strategicko-plánovacích regiónov.
2. Vybudovaná smart infraštruktúra inovatívne orientovanej ekonomiky vrátane dopravnej infraštruktúry zodpovedajúcej potrebám takejto ekonomiky a potrebám obyvateľstva, smart energetického systému kraja.
3. Posilnené ľudské kapacity pre inovatívne orientovanú ekonomiku a smart manažment rozvoja.
4. Dobudovaná zelená infraštruktúra a efektívne využitý potenciál ekosystémových služieb v kraji s využitím smart prístupov.
5. Zavedený systém strategického smart manažmentu rozvoja kraja.
6. Posilnenie občianskej spoločnosti s podporou smart prístupov a technológií.
7. Posilnený systém obsluhy obyvateľstva smart sociálnou a technickou infraštruktúrou.

Pre sledovanie realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja NSK do roku 2030 je v implementačnej časti dokumentu vytvorený súbor merateľných ukazovateľov, ktoré umožňujú adekvátne vyhodnotiť naplnenie cieľov strategického dokumentu. Majú definované cieľové hodnoty a časové body očakávaného dosiahnutia cieľových hodnôt. Systém merateľných ukazovateľov je napojený na strategický cieľ a umožňuje vyhodnotiť progres implementácie.

3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie:

Vzhľadom na povahu a ciele strategického dokumentu sa očakávajú hlavne pozitívne priame aj nepriame vplyvy na životné prostredie ako aj na kvalitu života obyvateľov kraja. V dokumente sú formulované samostatné strategické ciele (SC), ktoré sú prioritne alebo sekundárne zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia.

Priorita 1. Inovatívna, udržateľná a konkurencieschopná ekonomika

SC: Transformácia ekonomiky na obehovú ekonomiku vrátane manažmentu odpadov

Priorita 2. Udržateľný regionálny agropotravinársky komplex a najmä spracovateľský a distribučný reťazec

SC: Transformácia pôdohospodárstva na udržateľné pôdohospodárstvo a jeho integrácia do systému udržateľného agro-priemyselného komplexu maximalizujúceho pridanú hodnotu regionálneho produktu a využívajúceho špecifické danosti pre poľnohospodárske aktivity v jednotlivých strategicko-plánovacích regiónoch

Priorita 3. Životné prostredie, ekosystémové služby a zelená infraštruktúra

SC: Integrovaná infraštruktúra vodného a zefektívnenie odpadového hospodárstva

SC: Prevencia živelných pohrôm a zmierňovanie následkov klimatických zmien

SC: Rekultivácia brownfieldov a environmentálnych záťaží

Priorita 4. Smart energetika, dopravná a technická infraštruktúra a vyrovnanie investičného dlhu v týchto oblastiach

SC: Dobudovanie systému obsluhy obyvateľstva smart technickou infraštruktúrou

SC: Budovanie a rozvoj smart mobility obyvateľstva vrátane dopravnej infraštruktúry

SC: Dobudovanie systému smart podpornej infraštruktúry pre regionálnu ekonomiku

SC: Podpora energetickej efektívnosti a udržateľného energetického mixu v regióne

SC: Energetický manažment a nakladanie s dátami pomocou smart riešení (technológií)

Priorita 5. Rozvoj udržateľných komunít a ich kvality života (vrátane sociálnej infraštruktúry)

Priorita 6. Vyvážený rozvoj všetkých regiónov, miest a obcí v NSK

Priorita 7. Vyvážený rozvoj metropolitného regiónu NSK (UMR)

Dosiahnutie pozitívnych vplyvov na životné prostredie podporí realizácia aktivít navrhnutých v PHRaSR NSK využitím integrovaných nástrojov (integrovaná územná investícia), ktoré zaistia vzájomnú synergiu a komplementaritu realizovaných projektov.

V súčasnosti platná legislatíva na úseku ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia, ako aj povoloovací systém, zahŕňajúci tiež posudzovanie vplyvov jednotlivých investičných zámerov na životné prostredie, prispievajú k zabezpečeniu minimalizácie negatívnych vplyvov strategického dokumentu, ktoré musia vytvárať predpoklady pre zosúladenie navrhovaných činností s podmienkami krajiny. Navrhnuté aktivity do územia budú včlenené tak, aby došlo k uspokojeniu záujmov a potrieb spoločnosti na jednej strane a súčasne nebola narušená ekologická stabilita krajiny.

Konkrétne vplyvy na životné prostredie vzhľadom na všeobecný charakter dokumentu nie je možné vo fáze spracovania oznámenia o strategickom dokumente kvantifikovať. Jednotlivé environmentálne dosahy budú podrobne opísané v správe o hodnotení strategického dokumentu.

Niektoré konkrétne aktivity môžu podliehať samostatnému posudzovaniu v zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v procese ktorého budú navrhnuté opatrenia na elimináciu, resp. minimalizáciu negatívnych vplyvov na životné prostredie. Pri realizácii investičných zámerov vyplývajúcich z implementácie PHRaSR NSK je určité riziko negatívneho zásahu do životného prostredia, toto však bude eliminované dôsledným posudzovaním zámerov stavieb a činností na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a následnou realizáciou navrhnutých opatrení.

4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva:

Strategický dokument nemá priamy vplyv na zdravie obyvateľov, ale vytvára predpoklady pre zvýšenie kvality ich života. Aktivity podporujúce zlepšenie kvality života obyvateľov sú zahrnuté už vo vízii, v prioritách a strategických cieľoch PHRaSR NSK. Osobitne v priorite 5. Rozvoj udržateľných komunít

a kvality života (vrátane sociálnej infraštruktúry) a v prioritě 3. Životné prostredie, ekosystémové služby a zelená infraštruktúra. V rámci uvedených priorit sú navrhnuté aktivity, ktoré podporujú zlepšenie dostupnosti zdravotníckych, ošetrovateľských a sociálnych služieb pre obyvateľov kraja, ako aj aktivity, ktoré zlepšujú kvalitu životného prostredia podporovaním ekologických druhov dopravy, využívaním alternatívnych zdrojov energie, lepším zhodnocovaním odpadov, budovaním zelenej infraštruktúry, alebo aktivity podporujúce budovanie voľnočasovej infraštruktúry prispievajúcej k zlepšeniu duševného a fyzického zdravia obyvateľov. V rámci podporovaných aktivít sú zahrnuté aj aktivity zamerané na podporu využívania lokálnych zdrojov a potravinárskeho priemyslu, ktoré majú zlepšiť dostupnosť lokálnych potravín pre obyvateľov kraja.

Potenciálnym rizikom pre zdravie obyvateľstva je obmedzený prístup k pitnej vode v niektorých lokalitách kraja (38 obcí v Nitrianskom kraji je bez verejného vodovodu), absentujúca sociálna infraštruktúra alebo v zlom technickom stave v niektorých častiach kraja (napr. zdravotnícke zariadenia, zariadenia ZSS), nárast individuálnej dopravy s negatívnym dopadom na životné prostredie najmä na ovzdušie, znečistenie ovzdušia energetickými zdrojmi výrobných podnikov, centrálnych tepelných zdrojov, kotolní a domáce vykurovanie, výskyt lokalít so stredným radónovým rizikom na území kraja, kontaminácia poľnohospodárskej pôdy rizikovými látkami a škodlivými organizmami.

5. Vplyvy na chránené územia:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja kraja NSK sa v rámci svojich priorit a cieľov zameriava na ochranu a zamedzenie degradácie prírodného dedičstva. V spolupráci s dotknutými subjektmi sa predpokladá vytvorenie mechanizmov pre podporu využívania prírodných daností, predovšetkým v cestovnom ruchu, s prihliadnutím na potrebu ich ochrany a kultivácie.

5.1 Vplyvy na národnú sústavu chránených území

Národnú sústavu chránených území tvorí v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny národné parky (platí 3. stupeň ochrany, v ochranných pásmach 2. stupeň ochrany), chránené krajinné oblasti (2. stupeň ochrany) a maloplošné chránené územia (NPR, PR, NPP, PP, CHA s 3., 4. alebo 5. stupňom ochrany). Vymedzené územie (Nitriansky kraj) zasahujú 3 veľkoplošné chránené územia: Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy, Chránená krajinná oblasť Ponitrie a Chránená krajinná oblasť Štiavnické vrchy. Na území kraja sa ďalej nachádza 124 maloplošných chránených území, z toho: 50 chránených areálov, 19 prírodných pamiatok, 14 národných prírodných rezervácií a 41 prírodných rezervácií. Ich prehľad je súčasťou analytickej časti dokumentu. Okrem toho sa na území Nitrianskeho kraja nachádzajú aj 3 medzinárodne významné mokrade konvencií RAMSAR (t. j. Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva): Parížske močiare, Dunajské luhy a Poiplie a 202 lokalít mokradí národného, regionálneho alebo lokálneho významu. V Nitrianskom kraji sa nachádza 35 chránených stromov, ktoré sú uvedené v Katalógu chránených stromov Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny.

Z hľadiska ochrany záujmov prírodných a minerálnych vôd sú na území kraja dotknuté lokality Santovka a Slatina, v ktorých sú uznané prírodné minerálne zdroje využívané na plnenie do spotrebiteľských obalov v plniarňach minerálnych vôd. Prírodné minerálne zdroje v Santovke a v Slatine sú spolu s prírodnými liečivými zdrojmi v Dudinciach (Banskobystrický kraj) chránené ochrannými pásmami I. a II. stupňa.

Územie kraja zasahuje chránená vodohospodárska oblasť Žitný ostrov, ktorá je situovaná cca 850 m od mesta Kolárovo (okres Komárno).

5.2 Vplyvy na Európsku sústavu národných území Natura 2000

Sústavu Natura 2000 tvoria dva typy území: územia európskeho významu vymedzené podľa smernice o biotopoch a chránené vtáčie územia vymedzené podľa smernice o ochrane vtáctva. Časť siete Natura 2000 sa prekrýva s národnou sústavou chránených území.

a) Územia európskeho významu (ÚEV)

Územia európskeho významu sú vymedzené podľa § 27 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a platí v nich druhý až piaty stupeň ochrany podľa § 13 až § 16 tohto zákona.

Na území Nitrianskeho kraja bolo v rámci národného zoznamu území európskeho významu vymedzených 98 ÚEV. Platí v nich druhý až piaty stupeň ochrany podľa § 13 až § 16 tohto zákona. Stupeň ochrany a predmet ochrany je uvedený v jednotlivých vyhlasovacích predpisoch. V rámci jednotlivých území európskeho významu boli stanovené samostatné ciele pre biotopy európskeho významu a pre druhy európskeho významu, pre ktoré boli tieto lokality vymedzené. Pre jednotlivé biotopy a druhy rastlín a živočíchov sú postupne vypracúvané odporúčané opatrenia pre manažment, ktoré sú východiskom pre spracovanie zásad starostlivosti o biotopy a druhy európskeho významu.

b) Chránené vtáčie územia (CHVÚ)

CHVÚ sa vyhlasujú s cieľom zabezpečiť prežitie a rozmnožovanie niektorých druhov vtákov. Sú to biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov, najmä oblasti ich hniezdenia, preperovania, zimovania, ako aj miesta odpočinku na ich migračných trasách. Celkový počet vyhlásených chránených vtáčích území na území Nitrianskeho kraja je aktuálne evidovaných 9 chránených vtáčích území sústavy NATURA 2000.

Nepredpokladá sa, že navrhované aktivity v strategickom dokumente budú mať negatívne vplyvy na chránené územia a územia NATURA 2000 v Nitrianskom kraji. Naopak v dokumente sú navrhované opatrenia a aktivity, ktoré podporujú zachovanie a ochranu prírodného dedičstva. Podrobne budú vplyvy na chránené územia zhrnuté v správe o hodnotení strategického dokumentu.

6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu:

Kľúčovými rizikami súvisiacimi s tvorbou a implementáciou PHRSR NSK je volatilita globálneho ekonomického vývoja a v dobe jeho tvorby nevyjasnené, resp. meniace sa podmienky podpory rozvoja kraja z fondov Európskej únie.

K ďalším rizikám patria:

Riziká spojené s charakterom udalostí:

- Voľby do VÚC a komunálne voľby (2022);
- Politická nestabilita;
- Ekonomická nestabilita na národnej úrovni;
- Nové zistenia analýz (vrátane zlej interpretácie);
- De-informovanosť alebo nedostatok informácií;
- Systémové fungovanie regionálneho rozvoja vs. Systém spravovania a tvorby stratégií;
- Medzi-inštitucionálna i vnútro-inštitucionálna (ne)koordinácia (množstvo pripravovaných strategických dokumentov, rozličné záujmy);
- Byrokratickosť a administratívne brzdy;
- Opomenutie kľúčového aktéra;
- Vysoká miera neistoty (rámce);
- Napätie medzi zdrojmi a potrebami;

- Napätie medzi očakávaniami a reálnymi možnosťami, resp. politickou vôľou (naprieč úrovňami).
- Epidemiologická situácia spôsobená ochorením COVID-19.

Vzťahové riziká:

- Diverzita záujmov jednotlivých samospráv;
- Napätie v reakcii na rozličné udalosti (vojna, terorizmus) a nárast extrémizmu v názoroch;
- Nejasnosť v sektorálnych stratégiách.

Systémové riziká:

- Nechuť / nedôvera;
- Problémy s ľudskými, finančnými, časovými a organizačnými kapacitami;
- Strata konzistentnosti;
- (Ne)stabilita aparátu zabezpečenia tvorby stratégie.

7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice:

Nitriansky samosprávny kraj má spoločnú hranicu s Maďarskou republikou. Významné vplyvy, ani značne nepriaznivé vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky sa nepredpokladajú.

IV. Dotknuté subjekty

1. Vymedzenie zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení:

Zainteresovanou verejnosťou sú všetci občania, združenia a iniciatívy občanov, právnické a fyzické osoby pôsobiace na území Nitrianskeho kraja.

2. Zoznam dotknutých subjektov:

Dotknuté obce:

- Mestá a obce na území NSK a susediace s územím NSK.

Dotknuté VÚC:

Susediace VÚC s NSK:

- Trnavský samosprávny kraj, P.O.Box 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
- Banskobystrický samosprávny kraj, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica
- Trenčiansky samosprávny kraj, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín

Regionálne orgány štátnej správy:

- Okresný úrad Komárno, Záhradnícka 6, 945 01 Komárno
- Okresný úrad Levice, Rozmarínová ul. 4, 934 01 Levice
- Okresný úrad Nové Zámky, Podzámska 25, 940 02 Nové Zámky
- Okresný úrad Topoľčany, Námestie Ľ. Štúra 1738, 955 40 Topoľčany
- Okresný úrad Šaľa, Hlavná 2/1, 927 01 Šaľa
- Okresný úrad Zlaté Moravce, Sládkovičova 3, 953 01 Zlaté Moravce
- Okresný úrad Nitra, Štefánikova trieda 69, Nitra 949 01 Nitra
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Štefánikova 58, 949 63 Nitra

Orgány špecializovanej štátnej správy

- Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Štefánikova 15, 811 05 Bratislava
- Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Námestie slobody č. 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

- Ministerstvo hospodárstva SR, Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava 212
- Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, P.O. BOX 52, 837 52 Bratislava 37
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Stromová 1, 813 30 Bratislava
- Ministerstvo financií SR, Štefanovičova 5, P. O. BOX 82, 817 82 Bratislava
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Špitálska 4,6,8, 816 43 Bratislava
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava
- Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
- Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava
- Ministerstvo kultúry SR, Nám. SNP č. 33, 813 31 Bratislava – Staré Mesto

Ďalšie dotknuté subjekty:

- Štátna ochrana prírody, Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica
- LESY SR, Nám. SNP 8, 975 66 Banská Bystrica
- Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Nábřežie za hydrocentrálou 4, 940 60 Nitra
- Krajský pamiatkový úrad, Námestie Jána Pavla II. 8, 949 01 Nitra
- Slovenská správa ciest, Murgašova 39, 949 01 Nitra
- Železnice SR, Bajkalská 720/41, 821 05 Ružinov
- Nitrianske regionálne združenie obcí, Obecný úrad Jelšovce č. 37, 951 43 Jelšovce
- Združenie obcí Trábecko-Inoveckého regiónu, Obecný úrad Radošina, Školská 416, 956 05 Radošina
- Požítavské regionálne združenie miest a obcí, Obecný úrad Sľažny, Dlhá č. 90, 951 71 Sľažany
- Regionálne združenie miest a obcí Tekov, Obecný úrad Santovka, Parková 2, 935 87 Santovka
- Regionálne združenie miest a obcí novozámockej, štúrovskej a šurianskej oblasti, Mestský úrad Nové Zámky, Hlavné námestie č. 10, 940 35 Nové Zámky
- Združenie miest a obcí Galantsko-Šalianskeho regiónu, Veľké Ludince 136; 935 65 Veľké Ludince + (Mestský úrad Šaľa, Námestie Sv. Trojice 7, 92715 Šaľa)
- Regionálne združenie miest a obcí Hontiansko-poipelského regiónu, Mestský úrad Šahy, Hlavné námestie č.1, 936 01 Šahy
- Regionálne združenie miest a obcí okresu Komárno, Pevnostný Rad 142, 945 05 Komárno
- Dolnohronské regionálne združenie miest a obcí, Veľké Ludince 136, 935 65 Veľké Ludince
- Združenie miest a obcí Žitného ostrova, Obecný úrad Nesvady, Obchodná 23, 946 51 Nesvady
- Združenie obcí Južný región, Mestský úrad Štúrovo, Námestie slobody 1, 943 01 Štúrovo

3. Dotknuté susedné štáty:

- Maďarská republika

V. Doplnujúce údaje

1. Mapová a iná grafická dokumentácia (napr. výkres širších vzťahov v mierke primeranej charakteru a pôsobnosti strategického dokumentu):

Predkladané oznámenie neobsahuje žiadne mapové ani iné grafické dokumentácie.

2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu:

- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2020 – 2024
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Národné priority implementácie Agendy 2030
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030
- Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050
- Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030
- Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030
- Jednotný metodický rámec pre prípravu integrovaných územných stratégií a investícií v SR v programovacom období 2021-2027
- Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja (2020)
- Vstupná správa pre spracovanie strategického dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1
- Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 - 2022
- Environmentálna štúdia územných dopadov klimatických zmien (NSK)
- Územný generel dopravy Nitrianskeho samosprávneho kraja, 2017
- Regionálny plán udržateľnej mobility NSK, 2019
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb NSK
- Komunitné plány rozvoja sociálnych služieb okresných miest Nitrianskeho kraja
- Zákon č. 543/2002 Z. z. Zákon o ochrane prírody a krajiny
- Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č.180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

VI. Miesto a dátum vypracovania oznámenia

Nitra 15.2.2021

VII. Potvrdenie správnosti údajov

1. Meno spracovateľa oznámenia:

doc. Ing. Jana Jarábková, PhD.
Katedra regionalistiky a rozvoja vidieka
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Trieda A. Hlinku 2
94976 Nitra

**2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa,
pečiatka**

Ing. Helena Psotová
Riaditeľka úradu NSK
Rázusova 2A
94901 Nitra
Slovenská republika